

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 30 юни 2023 г.
(OR. en)

11133/23

ECOFIN 659
UEM 193
SOC 485
EMPL 336
COMPET 680
ENV 759
EDUC 272
RECH 304
ENER 395
JAI 905
GENDER 136
ANTIDISCRIM 130
JEUN 174
SAN 411

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	9825/1/23 REV 1
№ док. Ком.:	COM(2023) 604 final
Относно:	ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно националната програма за реформи на Дания за 2023 г.

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, обсъден от Съвета и Европейския съвет, въз основа на предложението на Комисията COM(2023) 604 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от ...

относно националната програма за реформи на Дания

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално член 9, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета², с който бе създаден Механизъм за възстановяване и устойчивост („Механизъм“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър Механизъмът допринася за икономическото и приобщаващото възстановяване и за осъществяването на устойчиви и стимулиращи растежа реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизъмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и стимулира растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, подобрява териториалното сближаване в рамките на Съюза и подкрепя непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права. Максималното финансово участие за държава членка в рамките на Механизма беше актуализирано на 30 юни 2022 г. в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241.

² Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

- (2) На 22 ноември 2022 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2023 г. На 23 март 2023 г. Европейският съвет одобри приоритетите на годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., които са съсредоточени около четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 22 ноември 2022 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета³ Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2023 г., в който не посочи Дания като една от държавите членки, които може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси. Поради това няма да е необходим задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2023 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната⁴ („Препоръка от 2023 г. относно еврозоната“) на 16 май 2023 г. и съвместния доклад за заетостта на 13 март 2023 г.
- (3) Въпреки че икономиките на Съюза показват забележителна устойчивост, геополитическият контекст продължава да оказва отрицателно въздействие. Като застава твърдо зад Украйна, Съюзът насочва своята програма за икономическа и социална политика към намаляване на отрицателното въздействие от енергийните сътресения върху уязвимите домакинства и предприятия в краткосрочен план и към запазване на усилията за осъществяване на екологичния и цифровия преход, подкрепа за устойчив и приобщаващ растеж, запазване на макроикономическата стабилност и повишаване на устойчивостта в средносрочен план. Той също така поставя особен акцент върху повишаването на конкурентоспособността и производителността на Съюза.

³ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁴ Препоръка на Съвета от 16 май 2023 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C 180, 23.5.2023 г., стр. 1).

- (4) На 1 февруари 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии“ („промишлен план на Зеления пакт“). Целта на промишления план на Зеления пакт е засилване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии и подпомагане на бързия преход към неутралност по отношение на климата. Планът допълва текущите усилия в рамките на Европейския зелен пакт и REPowerEU. Той има за цел и да се осигури по-благоприятна среда за увеличаване на производствения капацитет на Съюза за технологиите и продуктите с нулеви нетни емисии, необходими за постигане на амбициозните цели на Съюза в областта на климата, и да се гарантира достъп до съответните суровини от критично значение, включително чрез диверсифициране на източниците, правилно използване на геоложките ресурси в държавите членки и максимално увеличаване на рециклирането на суровини. Промисленият план на Зеления пакт се основава на четири стълба: предвидима и опростена регулаторна среда, по-бърз достъп до финансиране, повишаване на уменията и отворена търговия за устойчиви вериги на доставки. На 16 март 2023 г. Комисията публикува ново съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили с цел да се работи за стимулираща растежа регулаторна рамка. В него се определят приоритети на политиката, насочени към активно осигуряване на структурни подобрения, добре насочени инвестиции и регулаторни мерки за дългосрочната конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. Препоръките по-долу спомагат за изпълнението на тези приоритети.

- (5) През 2023 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете обхващат всички или значителна част от съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г. и 2022 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.
- (6) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета⁵ („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел бързото премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще допринесе за енергийната сигурност и диверсификацията на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Регламентът REPowerEU дава възможност на държавите членки да добавят нова глава за REPowerEU към своите национални планове за възстановяване и устойчивост, за да финансират ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU. Тези реформи и инвестиции също така ще спомогнат за повишаване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии, както е посочено в промишления план на Зеления пакт, и за изпълнение на свързаните с енергетиката специфични за всяка държава препоръки, отправени към държавите членки през 2022 г. и когато е приложимо, през 2023 г. С Регламента REPowerEU се въвежда нова категория безвъзмездна финансова подкрепа, която се предоставя на държавите членки за финансиране на нови свързани с енергетиката реформи и инвестиции в рамките на техните планове за възстановяване и устойчивост.

⁵ Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1).

- (7) На 8 март 2023 г. Комисията прие съобщение, в което се предоставят насоки за фискалната политика за 2024 г. („съобщението от 8 март 2023 г.“). То има за цел да подпомогне изготвянето на програмите за стабилност и конвергенция на държавите членки и по този начин да се засили координацията на политиките. Комисията припомни, че общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж ще бъде дезактивирана в края на 2023 г. Тя призова за фискални политики през периода 2023—2024 г., които осигуряват средносрочна устойчивост на обслужването на дълга и повишават потенциалния растеж по устойчив начин, и прикани държавите членки да определят в своите програми за стабилност и конвергенция за 2023 г. начина, по който фискалните им планове ще осигурят спазването на референтната стойност по Договора от 3 % от брутният вътрешен продукт (БВП), както и реалистичното и непрекъснато намаляване на дълга или запазването на благоразумно равнище на дълга в средносрочен план. Комисията прикани държавите членки също така постепенно да премахнат националните фискални мерки, въведени за защита на домакинствата и предприятията от енергийния ценови шок, като се започне с тези с най-слаба насоченост. Тя посочи, че ако мерките за подкрепа трябва да бъдат удължени поради подновен натиск върху цените на енергията, държавите членки следва да насочат много по-добре тези мерки към уязвимите домакинства и предприятия. Комисията заяви, че фискалните препоръки ще бъдат количествено определени и диференцирани. Освен това, както се предлага в съобщението на Комисията от 9 ноември 2022 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС, фискалните препоръки ще бъдат формулирани въз основа на нетните първични разходи. Комисията препоръча всички държави членки да продължат да защитават инвестициите, финансирани на национално равнище, и да гарантират ефективното използване на средствата по линия на Механизма и други фондове на Съюза, по-специално с оглед на екологичния и цифровия преход и целите по отношение на устойчивостта. Комисията посочи, че ще предложи на Съвета да открие основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2024 г. въз основа на данните за резултатите за 2023 г. в съответствие с действащите правни разпоредби.

- (8) На 26 април 2023 г. Комисията представи законодателни предложения за извършване на цялостна реформа на правилата на Съюза за икономическо управление. Основната цел на предложенията е да се засили устойчивостта на обслужването на публичния дълг и да се насърчи устойчивият и приобщаващ растеж във всички държави членки чрез реформи и инвестиции. Предложенията на Комисията са насочени към подобряване на националната ангажираност, опростяване на рамката и преминаване към по-голям средносрочен фокус в съчетание с ефективно и по-последователно правоприлагане. Съгласно заключенията на Съвета от 14 март 2023 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС целта е законодателната работа да приключи през 2023 г.
- (9) На 30 април 2021 г. Дания представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка, съдържащи се в приложение V към посочения регламент. На 6 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Дания⁶. Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Дания е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.
- (10) На 1 май 2023 г. Дания представи своята национална програма за реформи за 2023 г. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2023 г. отразява също шестмесечното докладване на Дания относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост. Като се има предвид, че Дания не представи своевременно своята програма за конвергенция за 2023 г., Комисията не беше в състояние да я оцени.

⁶ ST 10154/2021 INIT.

- (11) На 24 май 2023 г. Комисията публикува доклада за Дания за 2023 г. В него беше оценен напредъкът на Дания в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2022 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Дания на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Дания при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.
- (12) В съответствие с данни, потвърдени от Евростат, излишъкът по консолидирания държавен бюджет на Дания е намалял от 3,6 % от БВП през 2021 г. до 3,3 % през 2022 г., докато консолидираният държавен дълг е намалял от 36,7 % от БВП в края на 2021 г. до 30,1 % в края на 2022 г.
- (13) Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно от мерките на фискалната политика, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. През 2022 г. тези мерки на фискалната политика, водещи до намаляване на приходите, включваха намаляване на налога върху електроенергията, докато мерките на фискалната политика, водещи до увеличаване на разходите, включваха социални обезщетения, насочени към домакинствата с по-ниски доходи, за да компенсират високите разходи за енергия. Комисията оценява бюджетните разходи за тези мерки на 0,1 % от БВП през 2022 г. В същото време прогнозните разходи за временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, намаляха до 0,0 % от БВП през 2022 г. спрямо 4,0 % през 2021 г.

- (14) На 18 юни 2021 г. Съветът препоръча през 2022 г. Дания⁷ да поддържа подкрепяща фискална позиция, включително от импулса, осигурен от Механизма, и да запази инвестициите, финансирани на национално равнище.
- (15) Според оценките на Комисията фискалната позиция⁸ през 2022 г. е била рестриктивна — 0,6 % от БВП, което е подходящо в условията на висока инфлация. В съответствие с препоръката на Съвета Дания продължи да подпомага възстановяването с инвестиции, които ще бъдат финансирани от Механизма. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, възлизаха на 0,3 % от БВП през 2022 г. (0,3 % от БВП през 2021 г.). Инвестициите, финансирани на национално равнище, осигуриха рестриктивен принос от 0,2 процентни пункта към фискалната позиция⁹. Следователно Дания не е запазила инвестициите, финансирани на национално равнище, в съответствие с препоръката на Съвета. Същевременно ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) доведе до рестриктивен принос в размер на 0,7 процентни пункта към фискалната позиция. Следователно Дания е държала в достатъчна степен под контрол нарастването на текущите разходи, финансирани на национално равнище.
- (16) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда растеж на реалния БВП от 0,3 % през 2023 г. и 1,5 % през 2024 г.
- (17) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен излишък от 2,3 % от БВП за 2023 г. и съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 30,1 % в края на 2023 г.

⁷ Препоръка на Съвета от 18 юни 2021 г., съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция за 2021 г. на Дания (ОВ С 304, 29.7.2021 г., стр. 14).

⁸ Фискалната позиция се измерва с промяната в първичните разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите), като се изключват временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, но се включват разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) по Механизма и с други фондове на Съюза — спрямо средносрочния потенциален растеж. За повече подробности вж. каре 1 във фискалните статистически таблици.

⁹ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да осигурят експанзионистичен принос от 0,3 процентни пункта от БВП.

- (18) Салдото по консолидирания държавен бюджет през 2023 г. се очаква да продължи да се влияе от фискалните мерки, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. Те се състоят от мерки, които бяха продължени от 2022 г., по-конкретно някои социални обезщетения, насочени към домакинствата с ниски доходи, и нови мерки, като например временно по-нисък налог върху електроенергията. Нетните бюджетни разходи за мерките за подкрепа в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. възлизат на 0,3 % от БВП през 2023 г.¹⁰ Повечето мерки през 2023 г. не изглеждат насочени към най-уязвимите домакинства или предприятия и не запазват ценовия сигнал за намаляване на търсенето на енергия и повишаване на енергийната ефективност. В резултат на това в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. размерът на целевите мерки за подкрепа, който трябва да бъде взет предвид при оценката на спазването на препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г.¹¹, се оценява на 0,1 % от БВП през 2023 г. (спрямо 0,1 % от БВП през 2022 г.).
- (19) В препоръката си от 12 юли 2022 г. Съветът препоръча Дания да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката¹², като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. Дания следва да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Дания се препоръча също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза.

¹⁰ Тази стойност представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително текущите приходи и разходи, както и когато е уместно — мерките за капиталови разходи.

¹¹ Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Дания и съдържаща становище на Съвета относно програмата за конвергенция на Дания за 2022 г. (ОВ С 334, 1.9.2022 г., стр. 27).

¹² Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. средносрочният (среден за 10 години) потенциален растеж на производството на Дания, който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 1,9 % в номинално изражение.

- (20) През 2023 г. в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда фискалната позиция да бъде експанзионистична (-0,4 % от БВП), в контекста на висока инфлация. Това се предхожда от рестриктивна фискална позиция през 2022 г. (0,6 % от БВП). Увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. се очаква да осигури експанзионистичен принос от 0,6 % от БВП към фискалната позиция. Експанзионистичният принос на финансираните на национално равнище нетни първични текущи разходи не се дължи на целенасочената подкрепа за домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, и за хората, бягащи от Украйна. Това се дължи на разходите за нецелеви мерки в областта на енергетиката и на увеличението на заплатите и социалните обезщетения в публичния сектор, както и на по-високите разходи за здравеопазване. В обобщение, прогнозираният растеж на финансираните на национално равнище първични текущи разходи не е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, възлизаха на 0,3 % от БВП през 2023 г., докато финансираните на национално равнище инвестиции осигуриха експанзионистичен принос към фискалната позиция от 0,1 процентни пункта¹³. Поради това Дания планира да финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма и други фондове на Съюза и се предвижда да запази финансираните на национално равнище инвестиции. Тя планира да финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийна сигурност, като например мерки за енергийна ефективност, екологосъобразна данъчна реформа и мерки за екологосъобразна мобилност, които са частично финансирани от Механизма и от други фондове на Съюза.
- (21) Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен излишък от 1,3 % от БВП през 2024 г. и съотношение на дълга към БВП от 28,8 % в края на 2024 г. Понастоящем Комисията приема, че мерките за подкрепа в областта на енергетиката ще бъдат премахнати изцяло през 2024 г. Това се базира на допускането, че няма да има нови увеличения на цените на енергията.

¹³ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да осигурят рестриктивен принос от 0,2 процентни пункта от БВП.

- (22) Дания вероятно ще продължи да изпълнява минималната средносрочна бюджетна цел от -1,0 % от БВП, прогнозирана от Комисията за периода 2023—2025 г., през 2023 г. и 2024 г. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. структурното салдо се очаква да бъде на ниво 3,5 % от БВП през 2023 г. и 2,1 % от БВП през 2024 г., което е над средносрочната бюджетна цел.
- (23) Ако се допусне, че политиките остават непроменени, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, да нараснат с 4,6 % през 2024 г.
- (24) В Дания понастоящем е налице таван за периодичните данъци върху недвижимото имущество, което означава, че те не нарастват с пазарните цени. Поради това те не са в състояние да забавят циклите на цените на жилищата и водят до неблагоприятни последици за разпределението. През 2017 г. датският парламент одобри нова система за данъчно облагане на недвижимото имущество с цел премахване на тавана, която сега се очаква да започне да функционира от 1 януари 2024 г. Намирането на жилища на достъпни цени продължава да бъде основно предизвикателство за много хора. Комбинацията от високи цени на жилищата и дълго чакане за социални жилища доведе до недостиг на жилища на достъпни цени в големите градски райони. В Дания се наблюдава нарастващ дял на ипотеките с плаващ лихвен процент и с гратисен период, което увеличава уязвимостта на силно задлъжнелите притежатели на ипотечни кредити към допълнителни потенциални спадове в цените на жилищата и/или покачване на лихвените проценти.

- (25) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Изпълнението на плана на Дания за възстановяване и устойчивост е в напреднал стадий. Дания представи едно искане за плащане, съответстващо на 25 ключови етапа и цели в плана за възстановяване и устойчивост, което доведе до плащане в размер на общо 301 милиона евро. Освен първото искане за плащане изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост е в ход, като се очаква второто плащане да бъде представено до края на 2023 г. На 31 май 2023 г. Дания представи изменение на своя план за възстановяване и устойчивост, включително глава за REPowerEU. Бързото включване на новата глава за REPowerEU в плана за възстановяване и устойчивост ще позволи да бъдат финансирани допълнителни реформи и инвестиции в подкрепа на стратегическите цели на Дания в областта на енергетиката и екологичния преход. Системното и ефективно участие на местните и регионалните власти, социалните партньори и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде важно за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, както и на други икономически политики и политики в областта на заетостта, които излизат извън рамките на този план, за да се гарантира широка ангажираност с цялостната програма на политиката.
- (26) През 2022 г. Комисията одобри всички програмни документи на Дания в областта на политиката на сближаване. Бързото изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от ключово значение за постигане на екологичния и цифровия преход, повишаване на икономическата и социалната устойчивост и осигуряване на балансирано териториално развитие в Дания.

- (27) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и програмите по линия на политиката на сближаване, Дания е изправена пред редица допълнителни предизвикателства, свързани с декарбонизацията на икономиката и укрепването на кръговата икономика в подкрепа на екологичния преход.
- (28) Напредъкът на Дания към кръгова икономика е недостатъчен и се нуждае от ускоряване, за да бъдат постигнати целите на Съюза за кръгова икономика. Въпреки някои мерки на политиката, въведени миналата година, като например плана в областта на климата от 2020 г., напредъкът е ограничен. Планът за действие за кръговата икономика от 2021 г. показва, че от 129-те инициативи в плана 27 са завършени, 88 са в процес на изпълнение, а 14 са забавени. Наличните статистически данни показват, че през 2022 г. Дания не е постигнала напредък по отношение на генерирането на отпадъци, рециклирането и кръговата икономика. Кръговото използване на материали е спаднало незначително — от 8 % през 2016 г. на 7,8 % през 2021 г., което е под средното за Съюза равнище от 11,7 % през 2021 г. Въпреки че планът за действие за кръговата икономика има за цел значително да намали суровинния отпечатък на Съюза, суровинният отпечатък на Дания през 2020 г. е бил 25,6 тона на глава от населението, което е значително над средното за Съюза за 2020 г. (13,7 тона на глава от населението). Дания продължава да изостава в няколко аспекта на кръговата икономика, по-специално генерирането на битови отпадъци, процентите на рециклиране и хранителните отпадъци. Що се отнася до битовите отпадъци, Дания все още има най-голямо количество битови отпадъци на глава от населението в Съюза — 786 kg/годишно на глава от населението през 2021 г. (средно за Съюза 530 kg/годишно на глава от населението през 2021 г.) в контекст, в който няма национална цел за общо намаляване на отпадъците. Що се отнася до рециклирането, Дания трябва да положи значителни усилия, за да постигне целта на Съюза за рециклиране на битовите отпадъци и отпадъците от опаковки за 2025 г., като се нарежда под средната стойност за Съюза от 49,6 % с 34,3 %¹⁴ през 2021 г. И накрая, Дания отчита слаби резултати в Съюза по отношение на показателите за хранителните отпадъци. Тя разчита в голяма степен на изгарянето на отпадъци, като над 50 % от битовите отпадъци се изгарят спрямо приблизително 26 % като средна стойност за Съюза.

¹⁴ Дания информира Комисията, че докладваният процент на рециклиране за 2021 г. се основава на неточни данни и ще бъде преразгледан.

(29) Дания се е ангажирала с амбициозни цели за декарбонизация и е лидер в използването на енергия от възобновяеми източници, по-специално производството на вятърна енергия. Потреблението на природен газ в Дания е намаляло с 25,2 % през периода между август 2022 г. и март 2023 г. в сравнение със средното потребление на газ за същия период през предходните пет години — това надхвърля целта за намаляване от 15 %, определена в Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета¹⁵. Дания може да продължи да полага усилия за временно намаляване на търсенето на газ до 31 март 2024 г. съгласно Регламент (ЕС) 2023/706 на Съвета¹⁶. За да се постигнат целите за декарбонизация и да се увеличи дялът на възобновяемите енергийни източници в енергийния микс, по-бързото възлагане на проекти и опростените правила за издаване на разрешения са от съществено значение за постигането на националните амбиции за разгръщане на мощности за вятърна енергия от разположени в морето и на сушата инсталации. Допълнителните мощности, включително енергийните острови в Балтийско море и Северно море, ще изискват да се планира необходимото разширяване на мрежата на равнище пренос и разпределение. Междувременно инвестициите в енергийна ефективност могат да намалят необходимостта от инвестиции в енергийна инфраструктура. Насърчаването на мерките за енергийна ефективност на сградите, комбинирането на мерки за изолация с внедряването на декарбонизирани отоплителни инсталации може допълнително да намали зависимостта от изкопаеми горива и да ограничи търсенето на енергия. Подобренията на енергийната ефективност в обществените сгради могат да се подпомогнат допълнително чрез премахване на бюджетните ограничения за екологосъобразните проекти за общините и регионите. Допълнителните мерки в подкрепа на енергийната ефективност на частните сгради ще способстват за намаляване на високите разходи за енергия в Дания, където през 2022 г. средните сметки за енергия на домакинствата бяха на второ място по размер. Националните промишлени дейности предлагат потенциал за подобряване на енергийната ефективност, особено чрез използване на излишъка от топлинна енергия в рамките на централното отопление.

¹⁵ Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

¹⁶ Регламент (ЕС) 2023/706 на Съвета от 30 март 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2022/1369 във връзка с продължаване на периода на намаляване на търсенето във връзка с мерките за намаляване на търсенето на газ, и за засилване на докладването и наблюдението на тяхното прилагане (ОВ L 93, 31.3.2023 г., стр. 1).

(30) Недостигът на работна ръка и умения в сектори и професии, които са от ключово значение за екологичния преход, включително производството, внедряването и поддръжката на технологии с нулеви нетни емисии, създава пречки пред прехода към икономика с нулеви нетни емисии. Висококачествените системи за образование и обучение, които отговарят на променящите се нужди на пазара на труда, и целенасочените мерки за повишаване на квалификацията и за преквалификация са от ключово значение за намаляване на недостига на умения и насърчаване на приобщаването и пренасочването на работната сила. За да се отключи неоползотвореното предлагане на работна ръка, тези мерки трябва да бъдат достъпни, по-специално за физическите лица и в секторите и регионите, които са най-силно засегнати от екологичния преход. През 2022 г. в Дания е докладван недостиг на работна ръка за 60 професии, изискващи специфични умения или знания за екологичния преход, включително инженери в областта на околната среда, специалисти в областта на опазването на околната среда и строителни архитекти. Въпреки че търсенето на умения за екологичния преход нараства, броят на работниците в енергоемките отрасли, участващи в образование и обучение, е намалял значително през последното десетилетие — от 24,6 % през 2015 г. на 15,6 % през 2021 г.,

ПРЕПОРЪЧВА на Дания да предприеме през 2023 г. и 2024 г. следните действия:

1. Възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. да прекрати постепенно действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа. Ако нови увеличения на цените на енергията наложат предприемането на нови или продължаващи мерки за подкрепа — да гарантира, че тези мерки за подкрепа са насочени към закрила на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и че запазват стимулите за икономии на енергия.

Като поддържа стабилна фискална позиция през 2024 г., да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма и другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход.

За периода след 2024 г. да продължи да извършва инвестициите и реформите, водещи до по-висок устойчив растеж, и да запази разумна средносрочна фискална позиция.

Да прилага новата система за данъчно облагане на недвижимото имущество, за да се възстанови връзката между пазарните цени и данъците и да се гарантира по-справедливо данъчно облагане. Да ускори инвестициите в строителството на жилища на достъпни цени с цел облекчаване на най-належащите нужди.

2. Да продължи системното изпълнение на националния план за възстановяване и устойчивост и в контекста на неотдавна представеното допълнение, включително главата за REPowerEU, бързо да започне изпълнението на свързаните с него мерки. Да пристъпи към бързо изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при тясно взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост.
3. Да укрепи кръговата икономика и политиките за управление на отпадъците, включително чрез ускоряване на изпълнението на националния план за действие на Дания за кръгова икономика, чрез насърчаване на предотвратяването на генерирането на отпадъци и повторното използване на битови и други отпадъци, увеличаване на процента на рециклиране, намаляване на хранителните отпадъци и преминаване от изгаряне на битови отпадъци към по-екологосъобразни източници на производство на топлина.

4. Да намали зависимостта от изкопаеми горива и да увеличи дела на възобновяемите енергийни източници в енергийните доставки. Да отговори на нарастващото търсене и нуждите от гъвкавост чрез стимулиране на необходимото развитие на електроенергийната мрежа на равнище пренос и разпределение. Да рационализира приложимите правила за издаване на разрешения за енергия от възобновяеми източници. Да реализира допълнителни мерки в подкрепа на енергийната ефективност в частните и публичните сгради, така че да се намалят сметките за енергия и разходите за енергийната система. Да гарантира по-оптимално внедряване на декарбонизирани отоплителни инсталации. Да увеличи усилията на политиката, насочени към предоставянето и придобиването на уменията и компетентностите, необходими за екологичния преход.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета

Председател
